

OCHRANA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

úvod do práva hospodářské soutěže
zákaz kartelů
zákaz zneužití dominantního postavení
regulace fúzí
zákaz státních podpor

Cíl soutěžního práva

- Cíl SEHS z roku 1957 – co možná nejsvobodnější trh s malou rolí státu
- liberalismus proti státnímu dirigismu
- Nutná ochrana funkční struktury trhu a efektivní soutěže na něm (nejen státy, ale i jednotlivci mohou narušit fungování JVT)
- EU řeší SP ve vlastní režii – oblast vylučné pravomoci EU (přeshraniční skutkové podstaty) → nástroj - nařízení
- pozn. 1) státy mají též vlastní úpravu hospodářské soutěže (z.č. 143/2001 Sb., zákon o ochraně hospodářské soutěže)
- pozn. 2) národní právo není harmonizováno! fakticky stejné
- Orgány vykonávající soutěžní politiku EU
  - Komise (Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž)
  - národní soutěžní orgány (Komise - oběť svého úspěchu) ©

Soutěžní právo

- Národní dělení soutěžního práva:
  - právo nekalé soutěže (reklama, výprodeje, slevy)
  - kartelové právo (kartely, zneužití DP,
  - kontrola koncentrací podniků
- Unijní dělení soutěžního práva:
  - Zákaz kartelových dohod (čl. 101 SFEU + nařízení 1/2003)
  - Zneužitím dominantního postavení (čl. 102 SFEU + nařízení 1/2003)
  - Fúze narušující soutěž (nařízení 139/2004/ES)
  - Dohled nad státními intervencemi (čl. 107 až 109 SFEU)
- cíl SP EU: ochrana soutěžitelů a též ochrana spotřebitele

Pojmy a definice

- **PODNIK:** = každá jednotka, vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na její formu a způsob jejího financování
- **TERITORIÁLNÍ PŮSOBNOST:** Princip „účinku“ - jednání, které bylo učiněno v cizině, může být postihnuo dle soutěžního práva ES, projeví-li se účinky tohoto jednání na trhu ES ...

Kartelové dohody

- čl. 101/1 SFEU
- Se společným trhem jsou neslučitelné a proto zakázané veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení soutěže na společném trhu...
- Příklad:
  - Německá společnost vyrábějící automobily, udržovala se svými obchodníky tzv. selektivní systém odbytu. Tato společnost zakázala prodejcům v Itálii prodávat automobily německým zákazníkům.
- Je to v pořádku? Lze aplikovat čl. 101 SFEU?

Zákaz kartelových dohod

- Řešení: jedná se o některou z forem uvedených v čl. 101 SFEU?
- ZKD - vztahuje se na následující formy:
  - Dohody mezi podniky
  - Rozhodnutí sdružení podniků
  - Jednání ve vzájemné shodě
- Kartely: vertikální (viz případ) i horizontální (Consten a Grundig, Cimenteries CBR vs. Komise T – 25/95) – pravidelné schůzky a setkání – sjednávání cílových cen a kvót, kontrola plnění zakázaných tajných dohod, výměna informací, kt. jsou obch. tajemstvím atd.
- Negativní dopad na obchod mezi čl. státy, nikoliv tedy
  - případy týkající se jediného členského státu
  - případy týkající se 3. států
- Pozor! dopad na činnost podniků ze 3. států (Chemie Linz v. Komise, Woodpulp)

Příklady kartelových praktik

- Dohody, rozhodnutí, jednání ve VS, které:
  - přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky
  - omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice,
  - rozdělují trhy nebo zdroje zásobování,
  - uplatňují vůči obchodním partnerům nerovné podmínky při rovnocenných plněních, čímž jsou někteří partneri znevýhodněni v soutěži,
  - váží uzavření smlouvy na podmínku, že druhá strana přijme další plnění, která podle povahy věci nebo podle obchodních zvyklostí s předmětem takové smlouvy nesouvisejí.
  - ...
- K jsou /absolutně/ neplatné (sankce neplatnosti stíhá jen rozhodnutí a dohody – ot. proč ne i jednání ve vzájemné shodě?)
- možnost pokuty

zákaz KD II.

- existence citelného následku = citelné
  - zabránění soutěže
  - omezení soutěže
  - zkrácení soutěže
- nemusí nastat, stačí, je-li zamýšleno
- citelný následek není → OK (viz. případ Völk (5/69))
- Oznámení Komise o dohodách menšího významu, které výrazně neomezují hospodářskou soutěž podle čl. 101/1 SFEU (de minimis)
  - 10%/15%/5% a malé a střední podniky (<250 zamců / obrat <40 mil. EUR)
- tyto omezení soutěže mohou mít nejrůznější formu a mohou zasahovat nejrůznější obory viz. Dansk Pelsdyravlforening vs. Komise (T-61/89)

Výjimky

- obecně zakázané, s výjimkou:
  - Tzv. blokových výjimek (nařízením Komise – distribuce a servis aut, povoleny dohody, ku zlepšení technologií, hospodářskému rozvoji, vyhrazují-li spotřebiteli přiměřený podíl na těchto výhodách a nevyklučují hospodářskou soutěž na RT)
  - Pravidla de minimis (zákaz se nevztahuje na jednání se zanedbatelným dopadem na soutěž (tzv. bagatelní kartely) – viz dříve)
  - POZOR! – „tvrdé kartely“ jsou vždy zakázány!
  - individuální výjimky

řešení

- Volkswagen AG vs. Komise T-62/98
- selektivní systém odbytu může být sjednán, ale nesmí sloužit k totálnímu dělení trhu
- zde je spotřebiteli bráněno ve využití svobody JVT

Dominantní postavení

- Čl. 102 SFEU
- Se společným trhem je neslučitelné a proto zakázané, aby, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, jeden nebo několik podniků zneužívalo dominantního postavení na společném trhu nebo jeho podstatné části...
- Příklad: Americká společnost se svými dceřinými společnostmi v ES byla hlavním subjektem na trhu s banány a ovládala cca 40% celkového obrátu obchodu s banány v ES. Komise jí vytýkala, že svým obchodním partnerům zakázala další prodej banánů v zeleném stavu a praktikovala v různých státech různé ceny a po určitou dobu dokonce odmítala dodávky jednomu potenciálnímu odběrateli.

Prvky skutkové podstaty ZDP

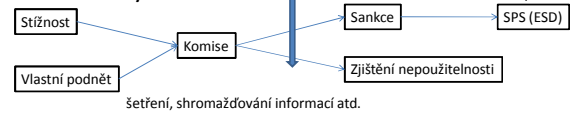
- podnik, je v dominantním postavení tehdy, pokud je v takovém postavení ekonomické síly, která mu umožňuje se chovat ve značném rozsahu nezávisle na jeho konkurentech, zákaznících a nakonec i spotřebitelích a tím bránit efektivní soutěži (případ United Brands)
- Existence DP (na relevantním trhu)
- Zneužití DP
- „Unijní“ rozměr zneužití
- Kvantifikace – podle chování, pomůckou – podíl na trhu:
  - < 25% - zpravidla OK
  - 25% až 40% - odůvodňuje dominantní postavení tehdy, jsou-li zde dány další okolnosti
  - > 40% - zpravidla DP
  - > 75% - DP

Zneužití dom. postavení

- Formy zneužití:
- přímé nebo nepřímé vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek;
- omezování výroby, odbytu nebo technického vývoje na úkor spotřebitelů;
- uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům
- podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění
- Právní následek
  - není stanoven jako u K, možnost sankce

Aplikace soutěžních pravidel

- Komise + národní KÚ:
  - zjišťování skutkového stavu
  - rozhodování o následcích porušení
- 1/2003/ES o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených články 101 a 102 Smlouvy

Kontrola fúzí

- Právní úprava ve Smlouvách chybí, základ: nařízení 139/2004/ES
- Spojení:
  - splnění dvou nebo několika dříve samostatných podniků
  - zisk přímé kontroly či vlivu v jiném podniku
- komunitární dimenze:
  - celosvětový obrát všech podniků > 5 mld. EUR
  - min. 2 podniky mají obrát v ES > 250 mil. EUR
  - ani jeden nedosahuje > 2/3 svého obrátu jen v 1 čl.st.
    - nebo
  - celosvětový obrát všech > 2500 mil. EUR
  - ve 3 čl.st. celkový obrát všech převyšuje 100 mil. EUR
  - a v těchto státech obrát min. 25 mil. EUR
  - celkový obrát každého z min. 2 podniků dosahuje v ES min. 100 mil. EUR
  - žádný z podniků nesmí dosahovat víc než 2/3 obrátu jen v 1 státě
- Povolování Komisí (notifikace nutná!)

Státní podpory

- Čl. 107 a 108 SFEU
- Podpory poskytované v jakékoli formě státy nebo ze státních prostředků, které narušují nebo hrozí narušit soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.
- STÁTNÍ PODPORA = pomoc státních nebo samosprávných orgánů finančního i nefinančního charakteru, která zvýhodňuje jednoho soutěžitele na úkor jeho konkurentů čímž narušuje nebo hrozí narušit soutěž a ovlivnit obchod mezi čl.st.
- Znak:
  1. poskytována členským státem (široké chápání státu!)
  2. z veřejných zdrojů
  3. neoprávněné zvýhodnění příjemce, kterého by nedosáhl na běžném trhu oznámení Komisí! (případ Boussac)

Slučitelné podpory

- **bagatelní podpory**
- **obligatorně slučitelné podpory**
  - podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace založené na původu výrobků,
  - podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi,
  - podpory poskytované v Německu z důvodu rozdělení
- **fakultativně slučitelné podpory**
  - podpory, které mají napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností,
  - podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu,
  - podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských aktivit nebo oblastí, pokud nemějí podmínky obchodu v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem,
  - podpory, které mají napomoci kultuře a zachování kulturního dědictví

Státní podpory - příklad

- Spolková země Rheinland Alcan (C-24/95)
- Hliníkárna Alcan oznámila ve volebním roce 1982, že kvůli zvýšení cen elektrické energie musí zavřít továrnu se 330 zamci. Následně jí zemská vláda poskytla podporu ve výši 8 mil. DM. Komise, která se o tom dozvěděla později konstatovala, že podpora narušuje ST evropských výrobců Al a požadovala vrácení podpory. Alcan se bránil tím, že podpora sloužila k ochraně pracovních míst, že nevěděl, že SP nesměla být poskytnuta atd.)
- Ot. je to možné?

Kategorie dovolených podpor

- Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách) Text s významem pro EHP
  - a) regionální podpora;
  - b) investiční podpora a podpora zaměstnanosti určená malým a středním podnikům;
  - c) podpora pro podniky nově založené ženami-podnikatelkami;
  - d) podpora na ochranu životního prostředí;
  - e) podpora na poradenské služby ve prospěch malých a středních podniků a jejich účast na veletrzích;
  - f) podpora v podobě rizikového kapitálu;
  - g) podpora na výzkum, vývoj a inovaci;
  - h) podpora na vzdělávání;
  - i) podpora pro znevýhodněné nebo zdravotně postižené pracovníky.
- Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/06/396&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>